
Komenda Wojewódzka
Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie

**SZKOLENIE PODSTAWOWE
STRAŻAKA RATOWNIKA
OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ**

**21. Podstawy organizacji akcji gaśniczej. Formy
działań gaśniczych.**

Warszawa marzec 2022 r.

17. Podstawy organizacji akcji gaśniczej. Formy działań gaśniczych.

CELE SZCZEGÓŁOWE PREZENTACJI:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien umieć:

- ❖ *Opisać elementy terenu pożaru,*
- ❖ *Opisać elementy terenu akcji,*
- ❖ *Zdefiniować natarcie i obronę,*
- ❖ *Rozróżnić obronę bliższą i dalszą,*
- ❖ *Wyjaśnić pojęcie działania połączone,*
- ❖ *Rozróżnić i omówić szereg stanowisk bojowych.*

Teren pożaru

Obszar, na którym rozwija się i rozprzestrzenia pożar oraz znajdują się obiekty pośrednio lub bezpośrednio zagrożone poprzez działanie temperatury, ognie lotne itp.

Elementy terenu pożaru

Front pożaru - to ta część terenu pożaru, na której liniowa szybkość rozprzestrzeniania się pożaru jest największa. W praktyce przy zewnętrznych pożarach jest ona zgodna z kierunkiem wiatru.

Tył pożaru - jest to linia znajdująca się po przeciwnej stronie rozprzestrzeniania się pożaru i odgraniczająca obiekty palące od niepalących.

Elementy terenu pożaru

Lewe i prawe skrzydła pożaru - wyznaczają linie boczne ograniczające teren pożaru, a orientuje się je stojąc przodem do frontu pożaru.

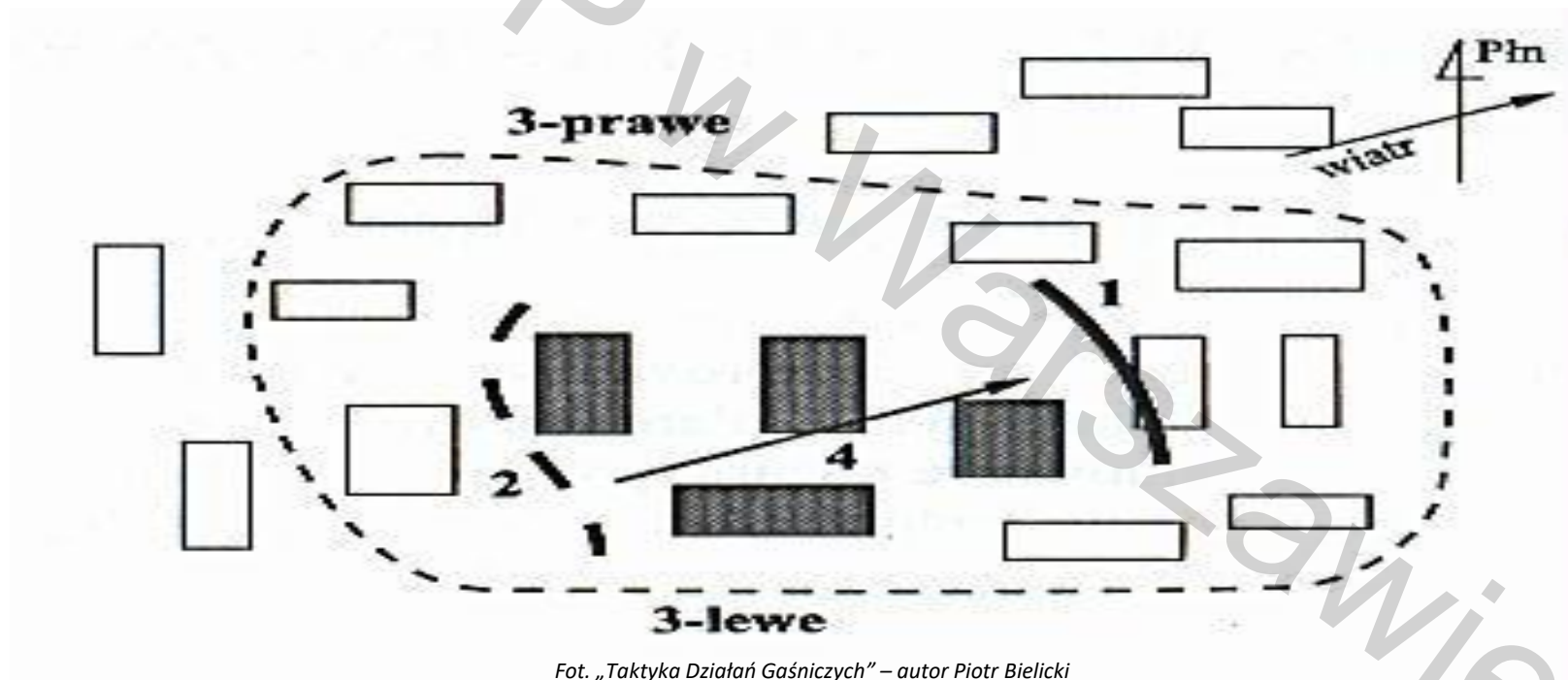
Oś pożaru - to linia prostopadła do frontu pożaru przechodząca przez teren pożaru zgodnie z kierunkiem jego rozprzestrzeniania się.

Obwód pożaru - jest to linia okalająca powierzchnię pożaru czyli rzut strefy spalania na poziomą lub pionową płaszczyznę.

Elementy terenu pożaru

1 – front pożaru, 2 – tył pożaru, 3 – skrzydła pożaru, 4 – oś pożaru

Fot. „Taktyka Działań Gaśniczych” – autor Piotr Bielicki

Teren akcji

To obszar obejmujący teren pożaru oraz tereny związane z prowadzonymi działaniami, a położone poza terenem pożaru nawet w znacznej odległości.

Mówiąc o terenach, czy miejscach związanych z prowadzonymi działaniami mamy na uwadze np.: stanowiska wodne, stanowiska odwodów taktycznych, miejsca wypoczynku, punkty napraw sprzętu, uzupełniania paliwa itp.

Teren akcji

Pod względem taktycznym teren akcji możemy podzielić na:

Pozycję wodną - to teren, na którym znajdują się punkty czerpania wody, ustawione zostały pompy oraz zbudowano linie ssawne lub zasilające.

Pozycję węzową - obszar, przez który biegną główne linie węzowe, ułożone między stanowiskiem wodnym a rozdzielaczem.

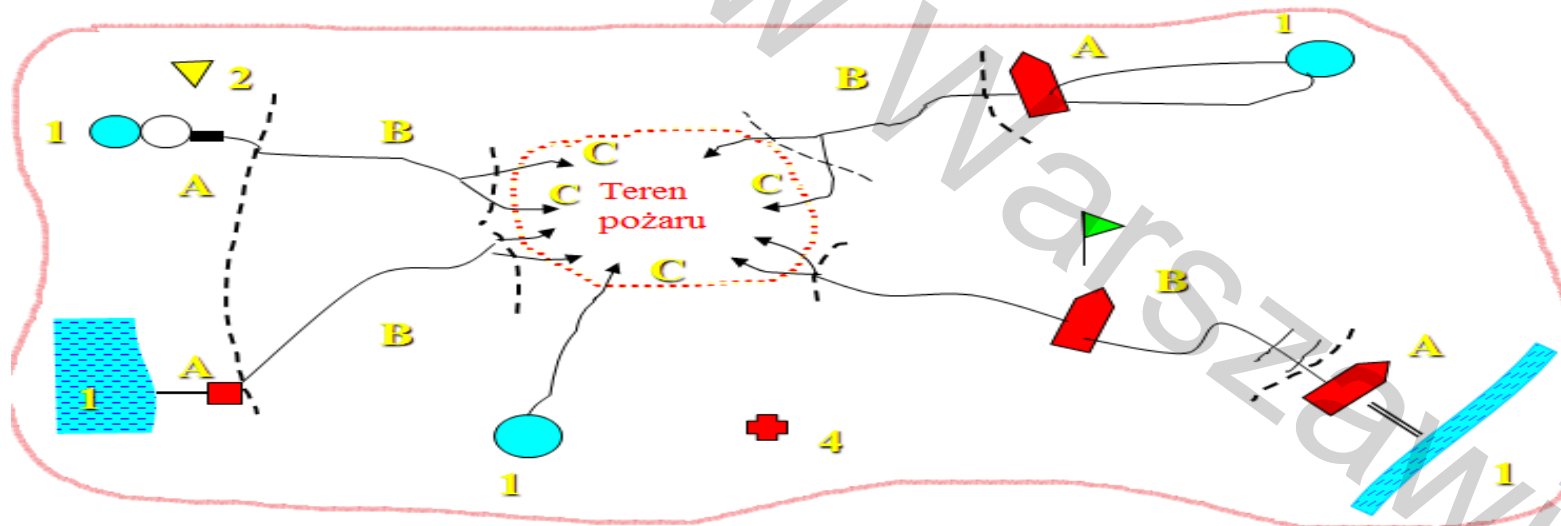
Pozycje ogniową – obszar pomiędzy rozdzielaczem a miejscem pożaru. Na tej pozycji rozwinięte zostały linie gaśnicze i pracują stanowiska gaśnicze.

Elementy terenu akcji gaśniczej:

1. Punkt czerpania wody;
2. Stanowisko odvodu taktycznego;
3. Stanowisko dowodzenia;
4. Punkt pomocy medycznej.

Pozycja: A- wodna; B- węzowa; C- ogniowa

<https://www.gov.pl/attachment/d87d8302-8683-406a-ac0b-fef5472ef2dc>

Stanowiska bojowe

W ramach każdej pozycji wskazać można na funkcjonujące stanowiska bojowe, czyli miejsca w którym strażak wykonuje określone zadania wynikające z taktycznych potrzeb akcji.

Stanowiska bojowe

Do stanowisk bojowych w działaniach gaśniczych zaliczamy:

Stanowisko wodne – miejsce ustawienia pompy i miejsce pracy mechanika. Stanowisko to ustawione jest przy punkcie czerpania wody, czyli miejsca poboru wody dla potrzeb akcji gaśniczej.

Stanowisko rozdzielacza – miejsce w którym ustawiono rozdzielacz.

Stanowisko gaśnicze – miejsce pracy prądownika.

Stanowisko dowodzenia – miejsce pracy dowódcy kierującymi działaniami ratowniczo-gaśniczymi.

Formy działań taktycznych

W działaniach ratowniczo-gaśniczych możemy rozróżnić dwie formy walki z pożarem:

- ❖ Natarcie
- ❖ Obrona

Obie formy często bywają łączone i mówimy wówczas o działaniach łączonych (połączonych).

Natarcie

Podstawowa forma walki z pożarem polegająca na bezpośrednim zwalczaniu ognisk pożaru, zmierzająca do całkowitego przerwania procesu spalania.

Rodzaje natarcia

❖ Natarcie zewnętrzne

Polega na podawaniu środka gaśniczego z zewnątrz obiektu , gdy dotarcie do wnętrza nie jest możliwe z różnych przyczyn, czy to wskutek zagrożenia zawaleniem się konstrukcji, czy też z powodu promieniowania ciepłego.

Stosowane jest przy pożarach silnie rozwiniętych.

Rodzaje natarcia

❖ Natarcie wewnętrzne

Polega na podawaniu środka gaśniczego przez prądownika znajdującego wewnątrz budynku czy innego obiektu.

Ten rodzaj natarcia stosowany jest zazwyczaj przy pożarach nierozwiniętych, ale spotykamy się tutaj bardzo często z zagrożeniem dla osób znajdujących się wewnątrz oraz samych ratowników, co wymaga zastosowania odpowiednich ochron osobistych, a także zachowania ostrożności i rozwagi.

Formy natarcia

- ❖ **Natarcie na front pożaru (natarcie frontalne)**
Polega na objęciu działaniem prądów gaśniczych frontu pożaru a tym samym ograniczeniu rozprzestrzeniania się jego w tej części.
- ❖ **Natarcie na skrzydła pożaru (natarcie oskrzydłujące)**
Polega na podawaniu środków gaśniczych na skrzydła pożaru. Może być prowadzone jednocześnie na obu skrzydłach bądź na jednym. Przeprowadza się je w celu zwiężenia frontu pożaru.
- ❖ **Natarcie na cały obwód pożaru (natarcie okrężające)**
Polega na prowadzeniu działań gaśniczych na całym obwodzie pożaru, poprzez otoczenie go stanowiskami gaśniczymi.

Metody natarcia

W zależności od sytuacji pożarowej możemy wyróżnić:

❖ Metoda natarcia pośredniego.

Oddziaływanie na pożar przez chłodzenie gazów, wytwarzanie pary, wypieranie tlenu.

❖ Metoda natarcia bezpośredniego.

Podawanie wody bezpośrednio na palące się materiały.

❖ Metoda natarcia mieszanego.

Działania łączące ze sobą natarcie pośrednie z natarciem bezpośrednim.

Natarcie

Szerokość działania jednego stanowiska gaśniczego pracującego w natarciu wynosi 10m (wartość uśredniona przyjmując, że głębokość pracy w jednym kierunku wynosi 5m bez potrzeby zmiany miejsca pracy), przy pożarach zewnętrznych gdy nie ma żadnych przeszkód terenowych szerokość ta może być powiększona nawet do 20m.

Obrona

Forma działań operacyjno-taktycznych polegająca na oddziaływaniu określonymi środkami na obiekty zagrożone pożarem.

Rodzaje obrony

❖ Obrona bliższa

Podejmujemy w stosunku do obiektów zagrożonych bezpośrednio z zadaniem niedopuszczenia do rozprzestrzeniania się pożaru. Stanowisko gaśnicze może działać na odcinku **ok. 20m.**

❖ Obrona dalsza (tzw. osłona)

Podejmujemy w stosunku do obiektów znajdujących się w dalszej odległości od ogniska pożaru, a zagrożonych przez ognie lotne, wybuchy i inne zjawiska towarzyszące. Zadaniem jej jest niedopuszczenie do wytworzenia nowych ognisk pożaru. Stanowisko gaśnicze może działać na odcinku **ok. 30m.**

Działania łączone (połączone)

To forma działań łączących natarcie z obroną, mająca na celu zmniejszenie szybkości rozprzestrzeniania się pożaru i obronę obiektów położonych bezpośrednio przy froncie pożaru, aż do stworzenia warunków do likwidacji pożaru.

Wymaga to bardzo dobrej organizacji pracy poszczególnych stanowisk gaśniczych, co powinno się przejawiać w ścisłym współdziałaniu ratowników na tych stanowiskach oraz prowadzeniu ciągłego rozpoznania, w szczególności na froncie pożaru.

Szyk bojowy

To rozmieszczenie stanowisk bojowych do wykonywania wspólnych zadań w danym ugrupowaniu bojowym

Rodzaje szyków stanowisk bojowych

- ❖ Szereg stanowisk bojowych (w tym gaśniczych) jak : frontalny, oskrzydłający, okrążający

Zajmowany wzdłuż płaszczyzny (jej części) objętej działaniami (pożarem).

- ❖ Występ w lewo (lub w prawo)

Stosowany przy intensywnie rozwijającym się zdarzeniu (rozprzestrzeniającym się pożarze), polegający na ustawieniu stanowisk skośnie do kierunku przemieszczania się ich, z zadaniem torowania drogi dla pozostałych stanowisk bojowych (w przypadku pożaru dla stanowisk dogaszających).

Rodzaje szyków stanowisk bojowych

❖ Kątem w przód (lub w tył)

Będący takim ustawieniem stanowisk bojowych, by najdalej wysunięte do przodu torowały drogę pozostałym.

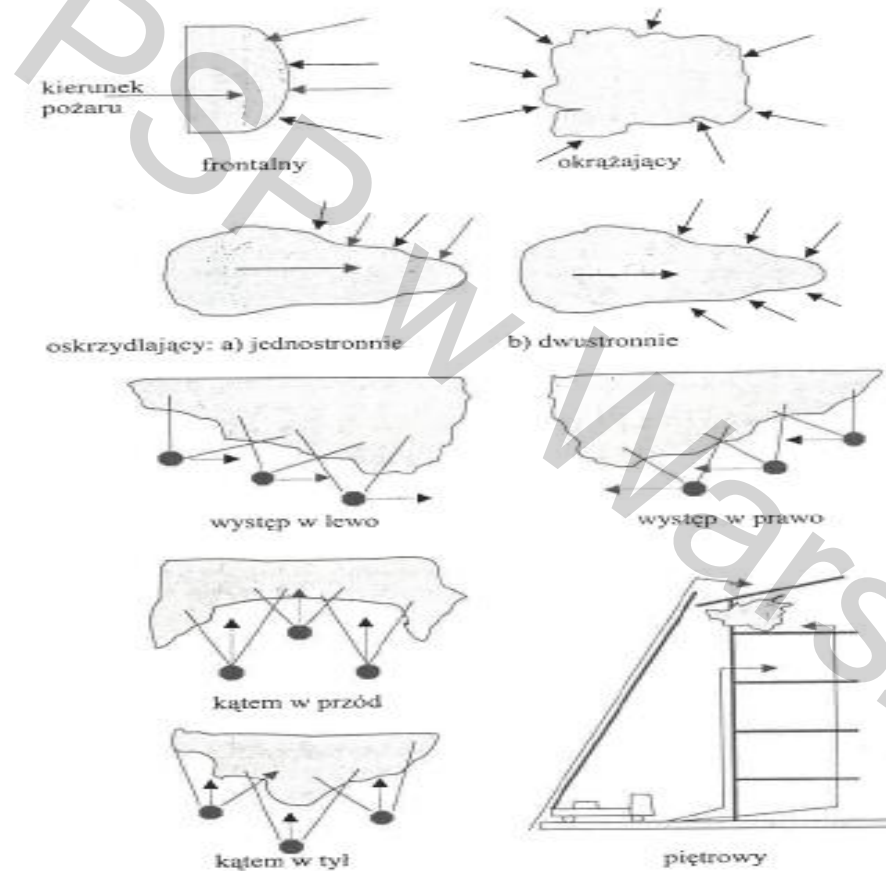
❖ Piętrowy

Polegający na ustawieniu stanowisk bojowych na różnych poziomach.

Niektóre z szyków (jak oskrzydlający, występ w lewo lub w prawo, kątem w przód lub w tył) wymagają, aby stanowiska bojowe zajmowane były jako ruchome, co umożliwi ich sprawne przemieszczanie się na miejscu zdarzenia

Rodzaje szyków stanowisk bojowych

Fot. „Taktyka Działań Gaśniczych” – autor Piotr Bielicki

17. Formy działań taktycznych.

LITERATURA:

- ❖ Bielicki P.: Podstawy taktyki gaszenia pożarów. Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej, Kraków 1996 r.
- ❖ Bielicki P.: Taktyka działań gaśniczych. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Fundacja Edukacja i Technika Ratownictwa, Warszawa 2004 r.
- ❖ Podręcznik szkolenia szeregowców OSP. Praca zbiorowa. Zarząd Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, Gdańsk 1996 r.

17. Formy działań taktycznych.

Dziękuję za uwagę.

